

ÚRKÚTI NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Úrkúti Napközi Otthonos Óvoda
8409 Úrkút, Mester út 1.
Telefon, fax: 88/230-030
e-mail: ovodaurkut@invitel.hu
OM azonosító: 036839

Karisztl Jánosné
óvodavezető

TARTALOMJEGYZÉK

Törvényi háttér	2
Intézményünk adatai	3
1. Bevezető	4
1.1. Óvodakép	6
1.2. Gyermekkép	8
2. Az óvodai nevelés feladatai	10
2.1. Egészséges életmódra nevelés	11
2.2. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés és szocializáció biztosítása	13
2.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés- és nevelés megvalósítása	15
3. Az óvodai élet megszervezésének elvei	17
3.1. Személyi feltételek	17
3.2. Tárgyi feltételek	19
3.3. Az óvodai élet megszervezése	21
3.4. Az óvoda kapcsolatai	23
4. Az óvodai élet tevékenységi formái	28
4.1. Játék	28
4.2. Vers, mese	31
4.3. Ének, zene, énekes játék, tánc	34
4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	36
4.5. Mozgás	38
4.6. A külső világ tevékeny megismerése	41
4.7. Munka jellegű tevékenységek	46
4.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	49
4.9. Differenciálás	50
5. Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	52
6. A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése	54
7. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	55
8. Az intézmény integrációs programja	60
9. Ungarndeutscher Nationalitätenunterricht	64
10. A pedagógiai munka dokumentációi	68
Gyermek anamnézis	69

TÖVÉNYI HÁTTÉR

- Alapító okirat
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési – oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 138/1992.(X.8.) kormányrendelet a közalkalmazottakról szóló tv. végrehajtásáról a közoktatási intézményekben
- 1997. évi XXX. tv Gyermekvédelemről és gyermekjóléti igazgatásáról
- 255/2009. (XI.20.) kormányrendelet Óvodai Nevelés Országos Alapprogram módosítása
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

INTÉZMÉNYÜNK ADATAI

Intézményünk neve: Úrkúti Napközi Otthonos Óvoda

Intézményünk címe: 8409 Úrkút, Mester út 1.

8409 Úrkút, Május 1 tér 1.

Telefonszáma: 88/230-030

Fax száma: 88/230-030

E-mail címe: ovodaurkut@invitel.hu

Web: www.ovodaurkut.hu

Fenntartónk:

Úrkút Község Önkormányzata

8409 Úrkút, Rákóczi út 45.

A pedagógiai program

- Alkotója az intézmény nevelőtestülete
 - Gubicza Jánosné
 - Karisztl Jánosné
 - Karisztlné Vikidár Andrea
 - Kökönyei Edit
 - Licsauer Nándorné
 - Lipp Józsefné
- Benyújtója: Karisztl Jánosné óvodavezető

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- A nevelés és fejlesztés magyar és német nemzetiségi nyelven folyik.

1. BEVEZETŐ

Az Alapprogram – a hazai óvodai neveléstörténet értékeire, nemzeti sajátosságaira a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok, valamint a gyermeket megillető jogok biztosítása érdekében a Magyar Köztársaság által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, az egyenlő hozzáférés biztosításával
- b) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – gondoskodás és különleges védelem illeti meg
- c) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben érvényesülhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekében tartalmaz.

Óvodánk nevelőtestülete elkészítette saját nevelési programját, amely megfelel az Alapprogramban foglaltaknak.

Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő Pedagógiai programunk egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy intézményünk szakmai önállósága az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesülnek azok az általános igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek érdekeinek figyelembevételével megfogalmaz.

A Pedagógiai programunk elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe vettük:

- a) a nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvét
- b) a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is.

„Ne higgyük, hogy egy hároméves gyermek szíve szerint rossz lehet. Mi sokkal hamarabb lehetünk rosszak, mint ő. Még ha netán makacs is, még ha felesel is, még ha csúnya szavakat kiabál is. Ne rójuk fel neki, ami a mi hibánk. Okos, ügyes, szertő szülő (pedagógus) keze alatt minden gyermekből kibukik a jó természet.

Ez az első és legfontosabb tudnivaló.”

(Varga Domokos: Kölyökkóstolgotó)

1.1. ÓVODAKÉP

Községünk a Bakonyban, a Kab-hegy lábánál fekszik. Erdők, rétek öveznek bennünket. Ezt a környezeti adottságot igyekszünk sokoldalúan kihasználni.

Községünkben bölcsőde nincs, ezért valamennyi gyermek a családból kerül be az óvodai közösségbe.

A község önkormányzatához tartozik, a tőlünk 3 km-re fekvő Zsófiapuszta is, ahonnan több gyermek jár be óvodába.

Óvodánk szakmailag önálló, gazdaságilag részben önálló nevelési intézmény.

Óvodánk két épületben üzemel, a Május 1. téri 1954 óta, a Mester úti 1981-ben épült. Mindkét épületnek külön udvara van. Óvodánk saját főzőkonyhával rendelkezik. Innen szállítjuk az ételt a „rég” óvodába. A 3 konyhai dolgozó munkáját a gazdasági ügyintéző irányítja.

Kép épületben összesen 3 csoport működik. A férőhelyek száma 75 fő. A „rég” óvodában tornatermet alakítottunk ki.

Óvodánk a szülők igénye alapján 10,5 órát tart nyitva. Nyitástól zárásig (5³⁰-16-ig) óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. A 3 csoportban 6 főiskolát végzett óvónő dolgozik, munkájukat 3 szakképzett dajka segíti. A munkakezdés és befejezés lépcsőzetesen történik. A kora reggeli órákban 5³⁰-7⁰⁰-ig összevont csoportokban foglalkozunk a gyerekekkel.

A csoportszobák esztétikusak, egyediek, tükrözik az ott dolgozók egyéniségét. A gyermekek számára nyugalmat, otthonosságot sugároznak. Természetes anyagokat felhasználva rendeztük be csoportszobáinkat, ahol a gyermekek számára minden játéktevékenységnek külön kialakított helye van. Minden csoportszobához külön öltöző és mosdó tartozik.

Tágas és sokféle eszközzel felszerelt tornatermünk hozzájárul a gyermekek mozgásfejlődéséhez, valamint alkalmas szakmai konferenciák lebonyolítására, és egyéb kulturális rendezvények szervezésére.

Az óvodapedagógusi öltöző logopédiai foglalkoztatóként is funkcionál, ahol szakképzett logopédus segíti a gyermekek beszédfejlesztését.

Környezeti adottságaink elősegítik, hogy óvodánkban a gyerekek, a szülők és a munkatársak egyaránt otthonosan érezzék magukat.

Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkört teremtünk a gyermekek mindenek felett álló érdekének figyelembe vételével.

A gyermeknek adott szeretetünktől megnyílik a fejlődés lehetősége, - a megszerzett biztonságérzettől – egészséges személyiségű gyermek fejlődik. Óvodánk minden dolgozója tisztában van a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel, és ez minden tevékenységben megnyilvánul. Ezáltal közösségünk munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására.

A gyermek személyiségének teljes kibontakoztatására törekszünk.

Alapul vesszük a gyerekcsoport sokszínűségét, érdeklődését, életkori sajátosságait, az éres sajátos törvényszerűségeit. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlődési ütemét és képességeit, biztosítva mindenki számára az egyenlő hozzáférést, jogainak érvényesítését. A gyermekek önállóan és személyes érdeklődésüktől vezetve, tevékenységeken keresztül fedezik fel a világot.

Középpontba helyezve a gyermeket, lehetőséget nyújtunk a személyiség kibontakoztatására. A gyerekek nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján, tevékenység központú módszerekkel történik, kiterjed a sajátos nevelési igényű, interkulturális gyermekek nevelésére is.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

1.2. GYERMEKKÉP

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

A három éves gyermek általában először szakad el a családjától, az őt körülvevő biztonságos környezettől és bekerül egy új, számára még ismeretlen világba, ahol már nem ő a központ, hanem meg kell ismernie azt a tényt, hogy ő is csak egy gyerek a sok közül. Gyakran nehéz elviselnie a lelkében végbemenő változásokat, de ehhez megkapja a segítséget az óvónőtől, aki a gyermek szemében az anya után egy új biztonságos pont a számára kiszélesedett világban.

Olyan gyermeket szeretnénk nevelni:

- aki kíváncsi és érdeklődő;
- aki testileg- lelkileg egyaránt pozitívan fejlődik;
- aki megtanul alkalmazkodni, társas és baráti kapcsolatokat létrehozni;
- aki segíti a gyengébbet, a rászorulókat;
- aki képes elfogadni a társai másságát;
- aki rá tud csodálkozni a világra és felfedezi annak minden gyönyörűségét;
- aki igényli a szépet és az emberi értékeket;
- aki őrzi szűkebb környezete hagyományait, szokásait, nyelvét (német nemzetiségi).

Amit ez a kor elront vagy elmulaszt, később helyrehozni nem lehet. Ezekben az években eldőlt az ember sorsa jóformán egész életére. Ha a lélek parlagon marad szinte 7 éves korig, abban már nem terem meg, amit csak a korábbi művelés vethet el benne.

S ha mindez sikerül, akkor értelmet tud majd adni az életnek, a munkának, a hivatásnak, a pihenésnek.

*„A gyönyörűt szaporítani vágyunk,
hogy örökké így rózsáljon a szép,
S emlékét, ha hull hervatag virága,
Őrizhesse a zsenge ivadék.”*

Shakespeare

2. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Érzelem gazdag óvodai légkörben – az eltérő fejlődési igényű gyermekekre kiemelt figyelmet fordítva – a gyermek egyéni képességeinek megfelelő sokoldalú, harmonikus személyiség kibontakoztatása.

Az óvodapedagógus feladata:

- Egészséges életmód kialakítása, prevenciós feladatok ellátása, külső szakemberek bevonásával.
- Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés és szocializáció biztosítása.
- Értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
- Anyanyelvi nevelés.
- A hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, egyéni bánásmóddal az esélyegyenlőség megteremtése.
- Az óvodáskorú gyermek fejlődéséhez és neveléséhez szükséges optimális feltétel biztosítása.
- Az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődésének közvetett segítése.
- Pedagógiai tevékenységrendszerünk tárgyi és személyi környezetünk segítségével a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása.

2.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS

Célunk:

Testileg, lelkiileg egészséges, kiegyensúlyozott gyermekek nevelése, egészségkultúrájuk kialakítása. Váljanak képessé testi szükségleteik önálló kielégítésére.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásrendszerének kialakítása a differenciált életritmus figyelembe vételével.
- Mozgásos tevékenységek, séták, kirándulások szervezése.
- Mozgáskultúrájuk és egészségük megóvása érdekében láb, testtartásjavító és izomtónus erősítő torna tartása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása. (Szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelem).
- Együttműködés az óvoda védőnőjével.
- Megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakában.
- Kulturált étkezési szokások biztosítása:
 - sztetikus, alkalomhoz illő teríték,
 - helyes, korcsoportnak megfelelő evőeszköz használat,
 - nyugodt étkezés,
 - étkezés közbeni helyes viselkedés.
- Önkiszolgáló tevékenységek segítése, a naposi munka teendőinek bevezetése és bővítése.
- Személyes higiénés szokások igényének kialakítása (öltözék, tisztálkodás, betegségek megelőzése).

- Az egészséges testi és szellemi fejlődés érdekében a napi ritmus biztosítása.

-11-

Mozgás:

- Szabad levegőn való tartózkodás
- Tornaterem kihasználása
- A mozgásfejlesztő játékok használata
- Mindennapos mozgás
- Testnevelési, mozgásos játékok szervezése
- Séták, kirándulások szervezése

Alvás, pihenés:

- Nyugalom, csend és jó levegő biztosítása
- A gyermekek gerincét egyenesen tartó ágyak használata
- Alvókák, otthoni alvást segítő játékok beengedése, a beszoktatás segítése.

Levegőzés:

- Délelőtt és délután is sok időt töltenek a gyerekek a szabadban.
- Szabadban történő tevékenységek szervezése (élő társasjátékok, testnevelési játékok, művészeti tevékenységek).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Válgják a gyermekek szokásává a rendszeres, gondos, önálló tisztálkodás igénye.
- Szilárduljon meg az étkezés közbeni kulturált magatartás.
- Alakuljon ki az önállóság a vetkőzés és öltözködés területén.
- Törekedjenek környezetük esztétikus kialakítására, vigyázzanak rendjére és tisztaságára.
- Válgják a gyermekek szükségletévé a rendszeres gyümölcs és zöldség fogyasztás.

- Ismerjék meg a környezetünket és egészségünket károsító, ártalmas hatásokat (média, alkohol, dohányzás).

-12-

2.2. ÉRZELMI, ERKÖLCSI, KÖZÖSSÉGI NEVELÉS **ÉS SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA**

Mindennapi pedagógiai tapasztalataink igazolják, hogy az azonos életkorú gyerekek között is eltérések vannak személyiségük fejlettsége terén. Az egyéni boldogulása függ attól, hogy rendelkezik -e az önelemzés, önértékelés és az önfejlesztés képességével.

Nevelőmunkánkban fontos, hogy mennyire tudjuk engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit. Hol vannak ésszerű korlátok, amelyen túl a gyermek már sérti a csoport többi tagjának érdekeit.

Célunk:

A szűkebb és a tágabb környezetünkben eligazodó, önértékesítő, egészséges önbizalommal rendelkező, kapcsolatokat kialakító, együttműködő és alkalmazkodó gyermekek nevelése.

Az óvodapedagógus feladata:

- Óvodába lépés előtt családlátogatás szervezése a felvételt nyert gyerekeknél.
- Bensőséges, családi, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör biztosítása.
- A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodapedagógus és a dajka gondoskodó, szeretetteljes magatartásával.
- A másság elfogadtatása.
- Pontos, körülhatárolható szokás és normarendszer kialakítása, mely növeli a gyermekek biztonságérzetét.
- Közös élményre épülő, közös tevékenységek gyakorlása.
- A természet szépségeire való rácsodálkozás, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tiszteletre és becsületre való hajlam kialakítása.

- A gyermekekben megfelelő önfegyelem, önbizalom, önértékelés kialakítása.

-13-

- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, az esélyegyenlőség biztosítása.
- Egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével szocializációjuk segítése.
- A gyermekek minél gazdagabb kapcsolatrendszerének kialakítása.
- A konfliktus helyzetek megfelelő kezelésének segítése.
- A magyarság, a német nemzetiségi kultúra és hagyományok megismertetése.
- Társas kapcsolatok nyomon követése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek aktívan vegyenek részt a közös tevékenységekben.
- Fogadják el az egyes tevékenységek által megkívánt magatartási formákat.
- Viselkedjenek tisztelettel a felnőttekkel és társaikkal szemben.
- Bizalommal forduljanak a velük foglalkozó felnőttekhez.
- Alakuljon ki szabálytudatuk és vállalják tetteik következményeit.
- Társas kapcsolataikban egyszerű konfliktusaikat legyenek képesek megoldani.
- Élményeiket és gondolataikat egyre könnyebben és árnyaltabban, választékosabban fogalmazzák meg, hogy ez által alkalmassá váljanak a másokkal való együttműködésre.
- Értsék meg és tartsák tiszteletben társaik közti különbözőségeket.

2.3. AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS – ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósul, mert a nevelés eszközeinek, és a gyermeki tevékenységrendszernek is tartalmát képezi.

Változatos formában, komplex módon, sok beszélgetéssel, játékkal, a spontán helyzeteket is kihasználva gazdagítjuk, kreatívabbá formáljuk óvodásaink kifejezőkészségét, szókincsét, verbális alkotó készségét.

Célunk:

Olyan gyerekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük.

Az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel,, kifejezőkészséggel rendelkezzenek.

A gyermek érdeklődésének felkeltése a német nyelv iránt.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése(érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, akarat, gondolkodás).
- Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség elősegítése.
- A gyermekek kommunikációs, metakommunikációs képességének fejlesztése.
- Szókincsbővítés, alapozó funkciók megteremtése.
- Anyanyelvi játékok alkalmazása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása.
- Mindennapos mesehallgatás biztosítása, bábszínház, könyvtár, színvonalas előadások látogatása.

- A gyermekek differenciált fejlesztése az egyéni képességek figyelembevételével.
- Egyéni adottságok, hajlam, rátermettség, kiemelkedő képesség felfedezése.
- Német nemzetiségi nyelv megismertetése.
- Hagyományok átörökítése, ápolása.

-15-

Az óvónő kérdéskultúrájával beszédre, gondolkodásra készíti a gyermekeket. Kérdéseire folyamatosan választ kap, szabad önkifejezési vágyát érvényesítheti. Körültekintő odafigyeléssel további beszélgetésre ösztönzi a gyerekeket. Spontán és tervezett helyzetek (beszélgető kör, önálló mesemondás) kialakításával segíti gondolatik kifejezését. Pozitív mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével) fejleszti beszédkultúrájukat. A beszédfejlődésben lemaradt gyermekek fejlesztését szakképzett logopédus végzi.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Beszédük legyen jól érthető, használják helyesen a névmásokat, névtutókat, igeidőket és az igemódokat.
- Megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal, hangerővel beszéljenek kifejezve érzelmeiket, gondolataikat.
- Beszédünkben jelenjenek meg az elvont fogalmak, és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak.
- Mutassanak érdeklődést az új, és ismeretlen kifejezések iránt.
- A könyveket szívesen nézegessék, meséljenek a képekről, élményeiket képi ábrázolásban is jelenítsék meg.
- Alakuljon ki nyelvi fejlettségük, írás, olvasás iránti érdeklődésük..
- Mindennapos tevékenységek során alkalmazott utasításokat, kifejezéseket értsék meg és annak megfelelően cselekedjenek.

3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

3.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekeink számára. Személyisége, viselkedése, szakmaisága fontos feltétele az óvodai nevelésnek. A gyermeki szeretet szükségletét kielégíti, mellyel számára biztonságérzetet nyújt.

Megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partneri szerepet töltünk be az együttnevelésben. Követelményünk és elvárásunk, hogy előítéletektől mentesen közeledjünk a különböző kultúrájú családokhoz (gyermekek anyanyelvének gyakorlása, szokások, hagyományok megismerése, ápolása).

Figyelembe vesszük a gyermeki esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosításának követelményét. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakemberek közreműködését vesszük igénybe.

A dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük, egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Nevelőmunkánk során a dajka és az óvodapedagógus tevékenységét összehangoltá kell tennünk. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről. A pedagógiai programnak megfelelően kell tevékenykedniük. Az együttműködés, a munkamegosztás

tudatos folyamat, melynek tervét a csoportnaplóban jelenítjük meg (munkatársi értekezletek).

-17-

A nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája elengedhetetlen a feladataink megvalósításához.

Óvodavezető	1 fő
Óvodapedagógus	5 fő
Dajka	3 fő
Gazdasági ügyintéző	1 fő
Szakácsnő	1 fő
Konyhai kisegítő	2 fő
Összesen	13 fő

Fontosnak tartjuk az önképzést, és a továbbképzést. Irányultságát a szakmai elvárásoknak, partneri igényeknek megfelelően határozzuk meg.

3.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Az óvodának rendelkeznie kell a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

Lehetővé tesszük mozgás – és játéki igényük kielégítését, a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül. A tárgyi felszereléseket amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon a gyermekek biztonságát figyelembe véve helyezük el. Az óvoda biztosítja a munkatársak megfelelő munkakörülményeit és lehetőséget teremt a szülők fogadására is.

A nevelőtestület képzettségi mutatói:

Óvodapedagógusok létszáma: 6 fő

Felsőfokú óvónőképző	1 fő
Óvónőképző főiskola	5 fő
Német nemzetiség óvodapedagógus	4 fő
Pedagógus szakvizsgával bővített óvodapedagógus, fejlesztési óvodapedagógus szakirányon	1 fő
Szakvizsgával rendelkező közoktatás vezető	1 fő

Helyiség funkciója	Száma	Felszereltsége
Csoportszobák	3	A program megvalósításához szükséges eszközök, tárgyak
Öltözők	3	Öltözőszekrények, padok
Mosdók	3	Gyermekméretű wc-k és mosdókagylók, zuhanytálca
Tornaszoba	1	Mozgásfejlesztő eszközök

Többfunkciós helyiség	3	Öltöző – eszköztároló szekrények, logopédiai eszközök, asztal, szék, tükör, mosdókagyló
-----------------------	---	---

-19-

Iroda helyiségek	2	Számítógép, nyomtató, telefon, fax, internet hozzáférés, fénymásoló
Többfunkciós helyiség	1	Szükséges eszközök, folyamatosan bővíthető kölcsönözhető könyvtároló
Főzőkonyha	1	HACCP közétkeztetési minőségbiztosítási rendszernek megfelelő berendezés
Melegítőkonyha	1	HACCP közétkeztetési minőségbiztosítási rendszernek megfelelő berendezés
Tálaló-mosogató	2	HACCP közétkeztetési minőségbiztosítási rendszernek megfelelő berendezés
Száraz áru raktár	1	HACCP közétkeztetési minőségbiztosítási rendszernek megfelelő berendezés
Földes áru raktár	1	HACCP közétkeztetési minőségbiztosítási rendszernek megfelelő berendezés
Előkészítők (hús, zöldség)	2	HACCP közétkeztetési minőségbiztosítási rendszernek megfelelő berendezés
Felnőtt mosdó	2	Szükséges felszerelések
Mosókonyha	1	Szükséges felszerelések
Játékraktár	2	Különböző játékeszközök
Egyéb raktár	1	Szerszámok, fűnyíró
Kazánház	2	
Játszóudvar	2	Mozgásfejlesztő játékok, eszközök

3.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a köznevelési törvényben meghatározott létszámhatárok figyelembevételével.

Heterogén, részben heterogén csoport esetén törekszünk az egymáshoz közel eső korosztály egy csoportba sorolása, például (2,5) 3-4-5 évesek, illetve 5-6-7 évesek. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekcsoportokat – lehetőség szerint – ugyanaz az óvónőpáros és dajka nevelje kiscsoporttól az iskolába lépésig.

A gyermekcsoportokat a mesékből, gyermekdalokból jól ismert állatnevekkel jelöljük: Katica csoport, Csiga-biga csoport, Maci csoport.

Hetirend

A hetirend a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A heti rend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését, és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet az egész nap folyamán óvodapedagógus irányít. Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. Elegendő időt biztosítunk a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységet és szervezeti formákat választjuk a gyermekek fejlesztése érdekében az egyes napok folyamán.

Napirend

A napirenden belül a legtöbb időt a játék kapja. Mindez biztonságot jelent a gyermek számára. A napirend igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi egy-egy csoport szokásait és igényeit.

Idő	Tevékenység
5 óra 30- 8 óráig	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenység
8 órától – 9 óráig	Folyamatos tízórai, játék
9 órától- 11óra 30-ig	Óvónő által kezdeményezett tevékenységek, játék a szabadban
11 óra 30 – 12 óra 30-ig	Előkészületek az ebédhez, étkezés
12 óra 30 – 14 óra 30-ig	Előkészületek a pihenéshez, pihenés. Egyéni szükségletekhez igazodó ébredés.
14 óra- 16- óráig	Párhuzamos tevékenység: mosdóhasználat, uzsonna, játék, óvónő által kezdeményezett tevékenység.

Napirendünk minden tevékenységét áthatja az adott szituációknak megfelelő német nemzetiségi nyelvi nevelés. A kisebbségi nevelésre vonatkozó feladatokat csoportnaplónkban és az egyéni fejlettségi lapokon más színnel (zölddel) jelöljük.

A nevelőmunka tervezése

Tudatos, tervszerű a gyermekek fejlettségének megfelelő nevelési tervet készítünk. A nevelőtestület által elfogadott formában dokumentáljuk, egyes területeket német nyelven is. A gyermek fejlettségét a fejlődési naplóban rögzítjük. A dokumentum tartalmát a szülővel ismertetjük és aláírattjuk az együttnevelés érdekében.

3.4 AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Egy óvoda életében meghatározó szerepe van annak, hogy milyen közegben működik, hogy milyen szerepet tölt be a község életében. (Mivel elszigetelten élni, gyermeket nevelni nem lehet). Az eredményes nevelés érdekében a lehető legjobb kapcsolatokat kell kialakítani és fenntartani azokkal a szervekkel, szervezetekkel, intézményekkel, akik valamilyen módon kapcsolódhatnak, részt vehetnek az óvoda életében.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Elengedhetetlen a kapcsolattartás azokkal az intézményekkel, melyek az óvodai élet alatt (pedagógiai szakszolgálat intézményei, közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskola) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. Az óvodai nevelésnek anyagi feltételei is vannak, ezért szükséges a jó kapcsolat a fenntartóval és a szponzorokkal, akik anyagilag támogatják óvodánkat.

Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, azt kiegészítve hozzájárul a gyermek harmonikus fejlődéséhez.

Községünkben bölcsőde nem működik, így valamennyi gyermek a családból kerül az óvodai közösségbe. Az óvoda és a család eredményes együttműködésének alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás. Az óvónő a család számára is legyen modell, viselkedése feleljen meg a pedagógiai etika elvárásainak és ugyanakkor az óvónő vegye komolyan a szülők kérését, javaslatát, véleményét, a kapcsolat alapuljon az őszinte érdeklődésen.

Az együttműködés fontos pillére a családlátogatás, mely során megismerhetjük a szülők

nevelési elveit, a gyermek helyzetét a családban, a gyermek otthoni viselkedésmódját, szokásait.

Naponkénti párbeszéd pillanatai lehetőséget adnak arra, hogy a felmerült problémákról kölcsönösen tájékoztassuk egymást.

-23-

Nevelési évenként 2 alkalommal fogadóórát tartunk.

A szülői értekezletek alkalmával a szülők megismerkedhetnek az óvoda rendjével, feladataival, elmondhatják gondolataikat, javaslataikat.

Az együttműködés a szülők részéről abban nyilvánul meg, hogy érdeklődnek gyermekükről az óvodai életről, részt vesznek az egyes programok szervezésében és a nyilvános ünnepélyeken.

Az óvoda és a szülői szervezet

Az óvoda és a család kapcsolatának alakulásában nagy szerepe van a Szülői Szervezetnek, amely koordináló és kezdeményező tevékenységével segíti a folyamatos együttműködést.

Az óvoda és az iskola

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja a két intézmény nevelőmunkájának összehangolását és az együttműködést.

Az óvoda és iskola kapcsolatának alapja a kölcsönös nyitottság, a kölcsönös bizalom. Folyamatosan lehetőséget biztosítunk a helyi általános iskola pedagógusainak, főleg tanítóinak arra, hogy megismerhessék nevelési célkitűzéseinket, programunkat, munkánkat. A nagycsoportosokkal minden tanévben ellátogatunk az 1. osztályba egy-két tanóra, körbejárjuk az iskolát, megnézzük a könyvtárat. Törekszünk arra, hogy az iskola előtt álló gyerekek pozitív élményekkel, érdeklődéssel és örömmel induljanak az iskolába.

Minden év márciusában szülői értekezletet szervezünk a nagycsoportos gyermekek szüleinek, melynek vendége az iskola igazgatója és a leendő 1. osztályosok tanítónője. Ők ismertetik az iskola elvárásait, követelményeit.

Szeptemberben az évnyitó ünnepélyre a 8. osztályosok kísérik az 1. osztályosokat az óvodából az iskolába. Mikuláskor és karácsonykor az iskolások rövid műsorral kedveskednek az óvodásoknak, a Nemzetiségi napot pedig együtt szervezzük és bonyolítjuk le.

-24-

Az óvoda és a fenntartó

Az óvodánk fenntartója a Községi Önkormányzat. A jó kapcsolat kialakítása és fenntartása érdekében rendszeresen tájékoztatjuk őket óvodánk életéről, gondjairól. A polgármestert és a jegyzőt meghívjuk rendezvényeinkre.

Szponzorok

Szponzorainkat is rendszeresen tájékoztatjuk az óvoda életéről, gondjairól, melyek megoldásában számíthatunk támogatásukra. 1998. augusztusában községünk gyógyszerésze „Tiszta Forrás” névvel óvodánk támogatására alapítványt hozott létre.

Egyéb intézmények

Az óvoda és a Közművelődési Intézmények együttműködése kitágíthatja a családi és az óvodai tapasztalatok, élmények körét. Rendszeresen ellátogatunk Ajkára gyermekszínházi előadásokra. Rendszeresen látogatjuk a Falumúzeumot és a Közösségi Ház kiállításait, rendezvényeit.

Kapcsolatban állunk az egyházzal, óvodásaink gyakran kapnak adományként játékokat.

A különleges gondozást igénylő gyermekek esetében igénybe vesszük a pedagógiai szakszolgálat szakembereit. Szükség esetén gyermekeinkkel logopédus foglalkozik heti két alkalommal. Azokat a gyerekeket, akik az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet nem érik el a Nevelési Tanácsadóba irányítjuk.

A faluban működő civil szervezetekkel, egyesületekkel kapcsolatot tartunk, az általuk szervezett rendezvényeken részt veszünk.

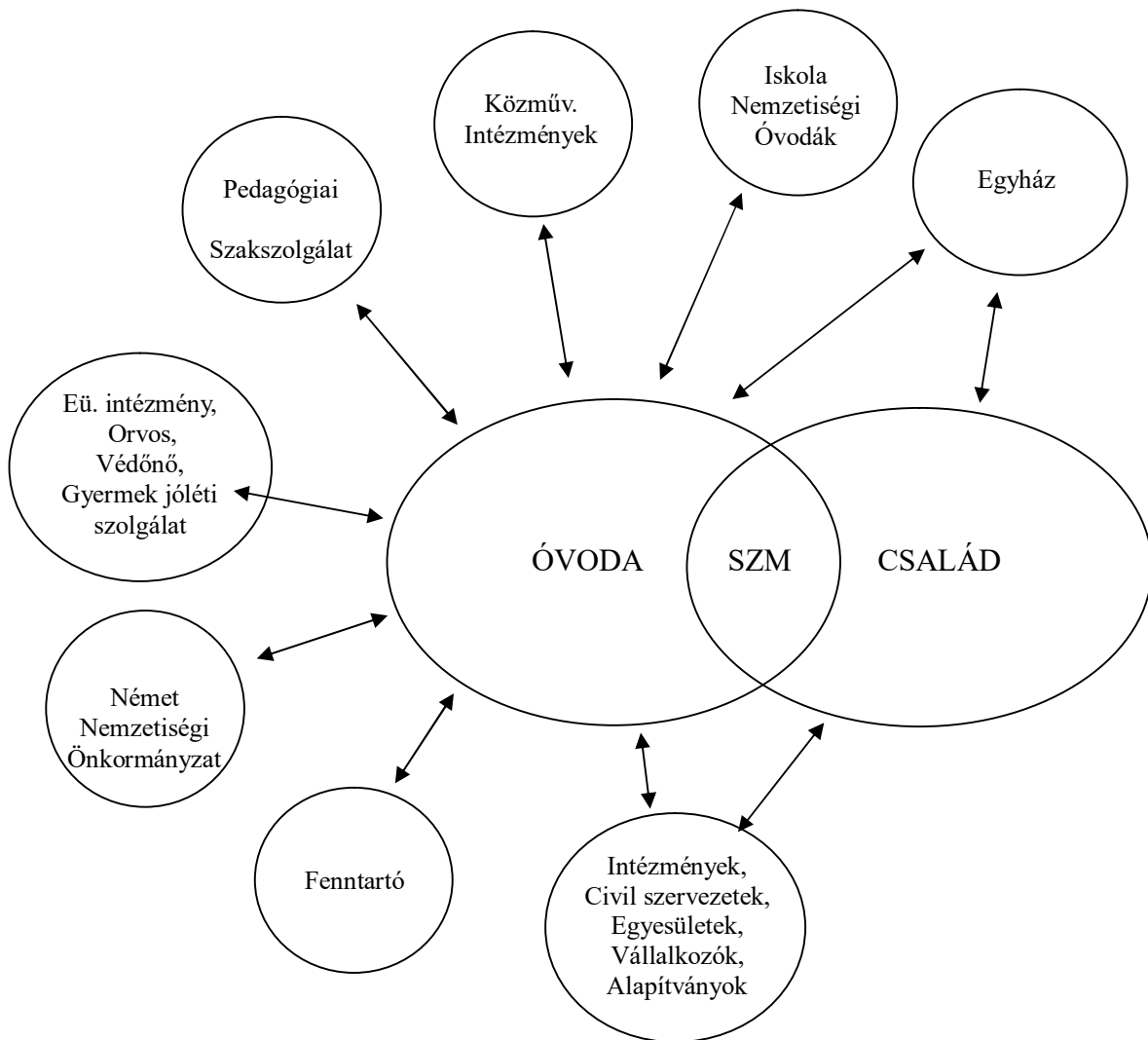
-25-

Folyamatos a kapcsolatunk a gyermekjóléti szolgálattal, a házi orvossal és a védőnővel is, akik rendszeres ellenőrzéssel, orvosi vizsgálatokkal biztosítják és segítik a gyermekek egészségének megőrzését, a betegségek megelőzését.

Az óvoda kapcsolatot tart a helyi Német Nemzetiségi Önkormányzattal, amely támogatja óvodánkat. Óvodánk részt vesz az általuk szervezett rendezvényeken.

Kapcsolatok más nevelési szintekkel és egyéb szervezetekkel

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. A kapcsolatok alakításában az óvoda a kezdeményező, ezért engedjen betekintést az óvodai életbe. Az óvoda a kapcsolatokat a nevelési céloknak, feladatoknak alárendelve kezdeményezi, tervezi és szervezi.

4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

4.1. JÁTÉK

A játék a fejlődésnek természetes közege, alapvető tevékenységi formája és leghatékonyabb eszköze. A játék legyen az öröm és élmény forrása az érzelmi hatások feldolgozásának lehetősége.

A játék komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan felhasználunk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. A játék, mint domináns tevékenység magában hordja a másik két tevékenység elemeit is (munka, tanulás). Motívuma az öröm, a bánat, a kaland feszültsége, az erő próbálgatása, az önkifejezés és kommunikáció igénye. Olyan körülményeket teremtünk, amelyben a gyermekek fogalomalkotása fejlődik, a magyaros mondatalkotást és a szóbeli kapcsolatteremtés lehetőségét biztosítjuk.

1. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék szabad képzettársításokat követő szabad folyamat a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyerek a külvilágból és a saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd

amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is

-28-

Programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül, megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvónő által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek és felajánlottak. Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

Az óvodapedagógus feladata:

- A játékhoz szükséges nyugodt légkör, elegendő idő és megfelelő hely biztosítása.
- Lehetőség megadása a félrehúzódásra, egyedüllétre.
- A szabad társ, eszköz, helyválasztás, élményszerzési lehetőségek biztosítása különböző játékformákhoz (a gyermekek spontán érdeklődésének megfelelően).

Gyakorló játék: véletlen mozgásból ered, melynek ismételtetése a gyermek számára örömet okoz. (Rakosgatás, húzható-tologató játékok, vízöntögetés, papírtépés stb.) A sokszori ismétléssel, gyakorlással a különböző funkciók fejlődnek. Gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

Szimbolikus játék: nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtja. A szerepjátékban a gyermekek a valóságos közösségi életüket élik, benne és általa alakul maga a gyermekközösség. Azonosulnak az óvónő, a szülő cselekvéseivel, szavaival, megjelenítik a felnőttek és a gyerekek közötti kapcsolatokat és közben új magatartásformákat sajátítanak el.

Konstruáló játék: mely során a gyerekek kockákból, játékszerekből, alkatrészekből és anyagokból különböző építményeket, új játékszereket, tárgyakat hoznak létre. Kialakul az alkotás öröme, fejlődik kreativitásuk és konstruáló képességük. Az egyre igényesebb

alkotások fejlesztik esztétikai érzéküket.

-29-

Szabályjáték: pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik, melyek betartása nagyon fontos. A mozgásos szabályjátékok (körjátékok, fogócskák, bújócskák, labdajátékok, mozgásos versenyjátékok) a gyermekek mozgását fejlesztik. Az értelmi képességeket fejlesztő játékok (társasjátékok, kirakók, dominók, kártyák) a gyermekek gondolkodása, emlékezete, analízáló-szintetizáló képessége, megfigyelőképesség fejlesztésében játszanak kiemelkedő szerepet.

Dramatikus játék, bábozás: a gyermekek irodalmi élményeiket szabadon választott, kötetlen módon dramatizálják. Forrásai a népmesék, történetek, a gyermekek által szerzett tapasztalatok, vagy elképzelésük alapján született jelenetek. Lehet az óvónő bábjátéka – a gyerekek mind nézők vesznek részt – a gyerekek bábjátéka óvónői segítséggel történhet a gyerekek által készített bábokkal vagy kész eszközökkel. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentősége az óvoda napirendjében, időbeosztásában is megmutatkozik.

4.2. VERS, MESE

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi etikai fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese -képi és konkrét formában – tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldás kínál.

A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal nem elvezet a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre, hanem ráébreszt ezekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A gyermekköltészet, a magyar és német nemzetiségi népi hagyományok jó lehetőséget nyújtanak a mindennapos verselésre, mondókázásra, mesélésre.

-31-

Az óvodába kerülő gyermekek többsége már a családban is találkozik csiklandozó, lovagoltató, höcögtető, tapsoltató napi játékokkal magyar és német nyelven egyaránt.

Kiscsoportban kibővül a kör altató, ujjkiszámoló, hintáztató, fülhúzogató, arcsimító mondókák mondogatásával, páros játékokkal, melyek ritmusukkal a mozdulatok és szavak egységével érzelmi élményt nyújtanak.

Középső és nagycsoportban már a közvetlen környezetről, természetéről, természeti jelenségekről, állatokról is hallanak és mondanak mondókákat, verseket.

Képeskönyvek nézegetése közben a képek alapján is mondanak mesét, verset, mondókát német nyelven is.

A gyerekek koruknak, érdeklődésüknek megfelelően hallgatnak mesét, az egyszerű, rövid állatmeséktől kezdve a fokozatosan hosszabbodó, bonyolódó tündérmeséig, folytatásos meséig.

Örömmel hallgatják – nézik az óvónő bábjátékát.

Élményeik alapján a gyerekek maguk is szívesen báboznak, dramatizálnak, mesélnek társaiknak, babáiknak.

Szívesen vesznek részt a gyermekszínházi előadásokon.

Az óvodapedagógus feladata:

- A mesélés, verselés, bábozás feltételeinek pedagógiai tapintattal történő megteremtése, mesesarokban, alkalomszerűen a szabadban.
- Játékos mozgással összekapcsolt mondókákkal, versekkel és mesékkal – a gyermek óvodába lépésétől kezdve – érzelmi biztonság nyújtása.
- A mindennapos meséléssel, verseléssel folyamatos élménynyújtás német nyelven is.

- Személyes kapcsolatalakítással, arcmimikával és hangjátékkal a mese életre keltése, és ezzel a gyermek hozzásegítése az érzelmi azonosuláshoz, az átéléshez.

-32-

- Megfelelő minőségű képes – és mesekönyvek, valamint a gyermekek számára készült egyéb könyvek biztosítása.
- Gyermekszínházi előadásokon való részvétel szervezése.
- A család figyelmének felhívása a rendszeres mesélés, együttlét fontosságára, a képes – és mesekönyvek hasznosságára és arra, hogy tegyék lehetővé a gyermek számára meseélményeiknek játékkal és rajzzal történő kifejezését is.

Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén:

- Örömmel várja a mesélést.
- Mesekezdeményezésen szívesen vesz részt.
- Képes kitartóan figyelni.
- Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat.
- Képes a folytatásos mese szálait felidézni.
- Képes a folytatásos mese szálait, epizódjait összekötni.
- Szívesen nézeget képeskönyvet.
- A képeskönyvet megbecsüli, vigyáz épségére.
- Szívesen mond verset.
- Szereti a mondókákat.
- Képes történeteket elmondani.
- Képes meséket, történeteket alkotni.
- Elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud.
- Ismeri a színházi magatartás alapvető szabályait.

4.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, TÁNC

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének:

- együtt énekelnek, táncolnak az óvónővel utánozzák a bemutatott mozgást
- megfigyelik és megkülönböztetik a környezet különböző hangjait
- figyelmesen hallgatják az óvónő énekes, hangszeres előadását
- megtanulják az egyszerű ritmushangszerek használatát
- játék közben is dúdolgatnak, énekelgetnek, táncolnak
- megtanulják a zenei anyanyelvük alapját képező egyszerű mozgással kísért dalokat, a bonyolultabb mozgásos dalos játékokat magyar és német nemzetiségi nyelven egyaránt.

Az óvodapedagógus feladata:

- a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése
- a foglalkozások megszervezése változatos módszerekkel a gyerekek aktív részvételével a csoportszobában vagy a szabadban

-34-

- a gyerekek egyéni adottságainak, képességeinek figyelembe vétele
- a gyerekek életkorának, fejlettségének megfelelő hangszerek biztosítása foglalkozásokon és játékidőben
- folyamatos zenei élménynyújtása
- mozgásos játékokkal mozgáskultúrájuk fejlesztése
- esztétikai fogékonyságuk fejlesztése
- nemzetiségi gyermekdalok, játékok tanítása, melyek felkutatásában a szülők és a nagyszülők segítő emlékezetére támaszkodunk.

Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén:

- örömmel, szívesen játszik dalos játékokat
- bátran énekel, akár egyedül is
- korához képest tisztán énekel
- zenei érzékenysége, fogékonysága életkorának megfelelő
- megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors-lassú ...
- mozgása esztétikus, ritmust követő
- auditív észlelése, megfigyelése, emlékezete és intermodalitása fejlett
- szívesen hallgat zenét
- képes érzékeltetni az egyenletes lüktetést
- felismeri néhány hangszer hangját
- maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum)
- ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

4.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosítunk. Fontos maga a tevékenység s ennek öröme, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermek tér-forma és szín képzeleteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, szép iránti nyitottságuk igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata:

- a gyermekek érdeklődésének felkeltése az ábrázolás anyagai, eszközei, technikái iránt
- az eszközök használatának megismertetése
- az alkotás vágyának felkeltése, fenntartása
- a gyermekek ábrázoló készségének fejlesztése az egyéni képességek figyelembevételével
- a szabadidős illetve kötött ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeinek megteremtése.

Tevékenységek színtere:

- képalakítás: firkálás, rajzolás, táblára, aszfaltra krétával, papírra zsírkrétával, filctollal és ceruzával, homokba: bottal, ujjal, kavicssal;

- festés: ujjal, vastag, majd vékonyabb ecsettel;
- ragasztás: papírból, textillel, a természet kincseivel;

-36-

- plasztikai munkák: képlékeny anyagok alkalmas eszközökkel való formálása, alakítása;
- a barkácsolás eszközeinek, a kézimunka és az ábrázolás technikájának együttes használata a tárgykészítés céljának megfelelően;
- építés: nagyobb méretű elemekből összeállított térrészek, búhelyek építése, udvari játék során a homokban, hóban építmények létrehozása, makettek építése és berendezése;
- műalkotások nézegetése, a környezetben látható esztétikus jelenségek megfigyelése, múzeum, kiállítása lehetőség szerinti meglátogatása.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit.
- élményeit képes megjeleníteni
- szem-kéz mozgása összerendezett
- helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót és egyéb eszközöket
- ismeri a különböző technikákat, azokat képes alkalmazni
- ismeri a hat alapszínt, ezeket bátran használja
- megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése
- vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete korának megfelelő
- szívesen alkot közösen a többi kisgyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel
- ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni
- alkotás közben ügyel környezetére és saját maga, munkája tisztaságára
- szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét
- térlátása korának megfelelő

- képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni
- vonalvezetése balról jobbra halad.

-37-

4.5. MOZGÁS

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és a testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság állóképesség, társra figyelés.

Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akaratit tényezőinek alakulását.

A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Az óvodapedagógus feladata:

- a mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe
- mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása
- a gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése
- a mozgásos tevékenység pozitív megerősítése
- a baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekkel közösen majd fokozott betartása
- mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron.
- a gyermekek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos

tevékenységre inspiráló eszközök kiválasztása, folyamatos cseréje

- a testnevelés foglalkozások anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát

-38-

- a játék, játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása, a foglalkozásokon
- a testnevelés foglalkozások anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása
- tiszta, jó levegő biztosítása a tornateremben
- differenciálás a tevékenységek irányításánál és értékelésénél az egyéni fejlődési jellemzők figyelembe vétele
- szükség esetén a dajka segítségének igénybevétele (baleset elkerülése)
- a gyermekek optimális terhelésére
- a testnevelés foglalkozások szervezése elegendő időt hagy a gyakorlásra, illetve megadja a lehetőséget a tevékenységből való kilépésre
- a testnevelés foglalkozások szervezése biztosítja a folyamatos mozgás lehetőségét, kiküszöböli a várakozási időt
- a testnevelés foglalkozások eszközeként, az anyagtól függően, kézi szerek használata
- a napi tevékenységek részeként a mozgásos játékok előtérbe helyezése
- kiemelt prevenciós feladatok megvalósítása: nagymozgás fejlesztés, egyensúlyérzék-fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, testsémafejlesztés, térpercepció fejlesztés, finommotorika fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése

Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén:

- igényli a mindennapos mozgást
- mozgása harmonikus, összerendezett
- téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni
- magabiztosan alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket
- ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni
- fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő
- kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja

- fejlett az egyensúlyérzéke

-39-

- tud rollerezni vagy biciklizni
- a mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett
- ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós)
- ismeri legalább 2-3 kéziszert használatát (labda, ugróköté, karika)
- érdeklődik valamely sportág iránt
- képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész
- ismeri a csapatjáték szabályait.
- egészséges versenyszellemmel képes küzdeni

4.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

- megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is
- megfigyelik az óvodában a felnőttek munkáját
- játékok során megjelenítik a családi szerepeket
- megfigyelik és gyakorolják a felnőttek foglalkozásához kapcsolódó tevékenységeket
- gyakorolják a testükkel kapcsolatos ápolási teendőket
- séták alkalmával gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést, megismerik a közlekedési eszközöket
- megfigyelik az évszakokat, részt vesznek az évszakokhoz kapcsolódó tevékenységekben (levélseprés, szánkózás)
- megfigyelik a környezetükben található állatokat, növényeket és részt vesznek azok gondozásában
- tisztán tartják környezetüket
- óvják, védik a növényeket és az állatokat
- aktívan részt vesznek az ünnepi előkészületekben
- a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza

- felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér, sík és mennyiség szemlélete

-41-

Az óvodapedagógus feladata:

- ismeretek bővítése a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára, élményeikre, tapasztalataikra alapozva
- a meglévő ismeretek elmélyítése, rendszerezése
- változatos tevékenységek biztosítása a felfedezésre, a megfigyelésre, a megismerésre.
- a lakóhely, a közvetlen környezet adottságainak kihasználása, séták, kirándulások szervezése
- a környezet szépségének felfedeztetése, érzékeltetése
- a szülőföldhöz a helyi népszokásokhoz, hagyományokhoz való pozitív érzelmi viszony alakítása
- a környezet szépségének, harmóniájának, felfedezésének megtanítása
- az összefüggések és az ok-okozati viszonyok megláttatása
- a környezetvédelem alapjainak: a föld, a levegő, a víz, a növény és állatvilág meghatározó szerepének, fontosságának tudatosítása
- környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral
- a csoportszobában élősarok kialakítása
- növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismeretek nyújtása
- a kirándulásokon természeti kincsek gyűjtése (lehullott termések, levelek, magok, tollak, fakérgék, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok)
- alapvető közlekedési szabályok gyakorlása, közlekedési eszközök megismertetése a gyermekkel
- múzeumlátogatások szervezése.

Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén:

- tudja pontos lakcímét, saját és szülei nevét
- ismeri szülei foglalkozását

- különbséget tud tenni az évszakok között
- ismeri a növény és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot

-42-

- ismeri a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait
- ismeri és betartja az alapvető közlekedési szabályokat
- felismeri a közlekedési eszközöket
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- szívesen vesz részt kiránduláson, sétákon, kiállításon, rendezvényen
- logikus gondolkodása, logikai következtetése életkorának megfelelő
- problémamegoldó képessége megfelelő
- számfogalma 10-es számkörben mozog
- képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni
- helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb- rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb ...
- ismeri az irányokat és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent.....
- helyesen használja a névutókat
- felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes folytatni
- az alapvető formákat felismeri, azonosítja
- képes részekből az egészet kirakni
- azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.

Ünnepek, hagyományok, rendezvények

Ősz:

- kirándulás az erdőbe, természetvédelmi területre, gyümölcsösbe (almaszedés, szőlőszüret), veteményeskertbe
- gyűjtőmunka
- termésünnep
- idősek köszöntése.

Tél:

- mikulásvárás, mikulás disco
- karácsonyi játszóház, karácsonyi ünnepély, falu karácsonya
- téli örömök (hógolyózás, szánkózás, hóemberépítés)
- madáretetés
- farsang.

Tavaszi:

- Március 15.
- állatok megfigyelése természetes környezetben
- kirándulások (autóbusszal is)
- városi közlekedés rendőri kísérettel, vasútállomás, piactér megtekintése
- húsvéti játszóház, ünnep
- anyák napja, évváró
- látogatás a falumúzeumba, könyvtárba, iskolába
- nemzetiségi óvodák táncfalalkozója
- gyermeknap
- leendő óvodások ismerkedése az óvodával.

Nyár:

- nemzetiségi nap
- nyári élet az udvaron, pancsolás, családi kirándulás.

-44-

Egyéb:

- születés és névnapok ünneplése
- színházlátogatás Ajkán
- alkalmi kiállítások, gyermekelőadások megtekintése, sportrendezvények.

Az év folyamán más aktuális rendezvényeken is részt veszünk a gyerekekkel és figyelemmel kísérjük az óvodáknak kiírt pályázatokat is.

Összevont szülői értekezletet tartunk az új nevelési évre felvett gyermekek szülei számára. Az iskolába készülő gyerekek szüleinek tájékoztató szülői értekezletet szervezünk, ahová meghívjuk az iskola igazgatóját, leendő első osztályos tanítóit.

4.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodás korú gyermek óvodai életében a munka jellegű tevékenységek, a kooperatív tanulási formán keresztül fontos szerepet kapnak.

A gyermekek aktív részvételével, és érdeklődésével a munka jellegű tevékenységekben kreatívan fejlesztjük a gyermekek együttműködési készségét.

A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek kialakítása (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) tevékenységeken keresztül történik.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, ezzel biztosítjuk a munka állandóságát és folytonosságát. Fontos, hogy a gyerekek a munka jellegű tevékenységeket, önként, örömmel végezzék. A munkafolyamat segítse a problémamegoldás, feldolgozás útját.

Feladatunk, hogy a felelősi rendszer segítse a szervezési, és összedolgozási folyamatokban a tevékenységek kontrolálását. A tevékenységhez kapcsolódó, spontán beszédhelyzetekben megjelennek a különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérdés, köszönés, dicséret verbális kifejezései), a munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak. A gyermek értékelése differenciáltan, konkrétan, reálisan, önmagához mérten történik.

Önkiszolgáló munka:

Az önkiszolgáló munka a gyermekek természetes, mindennapi szükségleteinek önálló kielégítését, valamint környezetünk rendjének megőrzését és helyreállítását jelenti. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés munkát jelent a gyermek számára, az önkiszolgálás során képességek, kialakult szokások adják az alapját a napos munkának.

Önkiszolgáló munkák:

- öltözködés, vetkőzés
- testápolás

- étkezés.

-46-

Naposi munka:

A naposi munka közösségi megbízatás. A naposság feladattudatot feltételez. A naponta választott naposok feladatai lehetnek: az asztal megterítése, az étkezéshez szükséges eszközök szétosztása és egyéb csoportonkénti szokások.

Alkalomszerű munka:

Arra törekszünk, hogy a gyerekek minél nagyobb önállóságra tegyenek szert, egyszerű feladatok adásával. Egy részük szabályosan ismétlődik más részük esetleges.

Ezek lehetnek:

- teremrendezés
- segítségnyújtás a felnőtteknek
- megbízatások teljesítése
- ajándékkészítés
- segítségnyújtás a kisebbeknek, stb.

Évszakokhoz kapcsolódó munkák:

- a környezeti témakörökhöz kapcsolódva kérjük őket különböző gyűjtő munkára
- száraz gallyak felszedése, falevélseprés
- csíráztatás, rügyezettetés
- növények ültetése, gondozása, locsolása, stb.

Növény és állatgondozás:

- csoportjainkban található cserepes virág, akváriumok melyek gondozásához a gyermekek is segítséget tudnak nyújtani, pl. a halak etetése, virágültetés, locsolás.

Az óvodapedagógus feladata:

- életkorukhoz mért munkalehetőség biztosítása
- nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése
- megfelelő eszközök biztosítása a munkafolyamat zökkenőmentes lefolyása érdekében.

Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén:

- a testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik
- étkezésnél helyesen használják a kanalat, kést, villát, merőkanalat, szalvétát
- öltözködésnél önállóak, tudnak gombolni, próbálkoznak a cipő kötéssel
- az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken
- a közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk
- naposi feladataikat önállóan, pontosan végzik
- terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére is
- felelősi munkákat szívesen vállalnak (pl.: mosdó, élősarok), és önállóan tejesítik
- a környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete)
- vigyáznak játékaikra és rendben tartják azokat
- munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi
- időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek
- szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében
- a virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben
- szívesen ápolják a növényeket a csoportszobában, udvaron egyaránt

- télen gondoskodnak a madarak táplálékáról
- gondoskodnak a halak etetéséről, figyelemmel kísérik az akvárium tisztaságát.

-48-

4.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

4.9. DIFFERENCIÁLÁS

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.

Cél:

Óvodásaink bejárassák saját, belső tanulási útjaikat – öndifferenciálás az egyéni fejlődés szolgálatában.

A gyermeki személyiségfejlődés érzékenységi szakaszaihoz igazodó, a választás szabadságát biztosító egyéni fejlesztési eljárások beépítése a nevelési folyamatban.

Feladat:

1. Tudatos tervezés:

A gyermeki fejlődés folyamatos nyomon követésének eredményére alapozóan kell megtervezni: minden óvodai tevékenységben a hármas differenciális szintet:

- Lassabban haladó
- Jól haladó
- Gyorsabban haladó.

2. Differenciált eszközök:

- Az egyes tevékenységformákhoz többféle mozgás- és alkalmazásformát biztosító eszköz és alapanyagrendszer egyidejű elérhetőségének folyamatos biztosítása a gyermekek számára.

3. Pedagógiai attitűd és „tudás”:

A gyermeki személyiség sokfélesége, a személyiségstruktúra eltérő fejlettsége a kisgyermekkorai személyiségfejlődés folyamán természetes módon, eltérő ütemben alakul. Óvodai nevelési eljárásaink hatékonyságának alapja, ha „kiszolgáljuk” ezt a sajátos fejlődési ütemet:

- ismerjük” a gyermekek adottságait, fejlettségük mutatóit, személyiségük jellemzőit, érdeklődési körüket, ismereteik körét

-50-

- igazodunk a gyermeki személyiség sokféleségéhez, valamint mindig egyedi és eltérő nevelésünk, módszereink és az elvárásaink rendszeréhez
- pedagógiai érzékenységgel fordulunk a gyermekek különbözősége felé.

Differenciálás lehetőségei:

- az óvodai élet időkereteivel (folyamatos napirend, párhuzamos tevékenységek, rugalmas heti rend)
- célokban (egyénilag várható eredmények)
- a célok által meghatározott feladatokban
- módszerekkel (a feladatokhoz vezető út)
- eszközökkel (azok milyensége, mennyisége, használati módja)
- elsajátítás ideje (kit meddig „tartok ott” a játékos folyamatban)
- elsajátítás tempója (az egyén számára elegendő idő az egyéni ütemhez)
- egyéni bánásmóddal
- munkaforma (egyéni, csoportos, páros, mikrocsoportos)
- pozitív visszajelzések (egyénre szabott fejlesztő értékű, támogató jelleggel).
- képességek fejlesztése
- tartalom feldolgozásában (egy -egy tevékenység más – más tartalommal)
- tevékenységek megszervezésében
- technikai megoldások (különböző technikák jelenléte a tevékenységben).

5. FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetősége ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

Testi érettség:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Lelki (pszichés) működések érettsége:

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a

figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele

- a cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

-52-

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt, használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat alkot; tisztán ejti a magán – és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét;
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociális érettség:

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai életre és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

6. A SAJÁTOS NEVELÉST IGÉNYLŐ GYERMEKEK BEFOGADÁSA ÉS FEJLESZTÉSE

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a megfelelő fejlettségi szint.

A sajátos nevelési igényű gyermekek intenzív megsegítésének, többirányú kezelésének, integrált óvodai nevelésének és differenciált beiskolázásának problémája az utóbbi időszakban egyre hangsúlyosabb kérdésként vetődik fel. A korai felismerés és fejlesztés gondolata a nemzetközi és hazai köztudatban egyre fokozottabban szerepet játszik., hatása a törvényi változásokban realizálódik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének felvállalásával kielégítjük a körzetünkben élő gyermekek szükségleteit.

A sajátos nevelési igényű gyermekek jogai:

A sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozás keretében, állapotának megfelelő pedagógia és speciális irányú ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

Amennyiben a gyermek tankötelezettségét sajátos nevelési igénye miatt nem tudja teljesíteni, attól az évtől, amelyben az 5. életévét betölti, az óvodai nevelési év első napjától kezdődően a fejlődését biztosító, fejlesztő felkészítésben vesz részt. A képzési kötelezettség a tankötelezettség fennállásának végéig tart, idejének meghosszabbításáról a szakértői és a rehabilitációs bizottság dönt.

A sajátos nevelési igényű gyermek szüleinek joga és kötelessége:

A szakértői vélemény eredménye alapján gyermekét a megfelelő nevelési-oktatási intézménybe írassa.

7. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről szóló 2003. évi CXXV. Törvény rendelkezései az irányadók.

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Az óvodai nevelés folyamatában feladatunk a gyermeki jogok tiszteletben tartása, védelme, erősítése, érvényre juttatása.

A gyermeknek joga van:

- a nevelési és oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék, oktassák, óvodai napirendjét életkorának megfelelően alakítsák ki (játékidő, levegőztetés, pihenőidő, étkezés, testmozgás)
- a gyermek emberi méltóságának és személyiségének tiszteletben tartása érdekében nem vehető alá embertelen, megalázó büntetésnek, testi fenyegetésnek, zaklatásnak, idetartozik az étel erőltetése, a levegőztetés megvonása is. A gyerekek közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés nem érheti
- a gyerek joga, hogy képességének, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön
- vallási vagy világnézeti, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, fogyatékosága, egészségi állapota nem sérthető
- a gyerek nevelése és oktatása az intézmény pedagógiai programja alapján történik mely szerint az ismeretek közlését, átadását tárgyilagosan és többoldalúan kell megvalósítani. Biztosítani kell a foglalkozásokon való részvételt
- a gyerek cselekvési szabadságát, családi életéhez, magánéletéhez való jogát az óvoda nem korlátozhatja, de a gyerek ezen jogának gyakorlása közben nem veszélyeztetheti

saját, illetve társa, az óvoda alkalmazottainak egészségét, testi épségét. Nem akadályozhatja viselkedésével a többiek művelődéséhez, fejlődéséhez való jogát.

-55-

A gyermek szüleitől vagy más hozzátartozójától csak a saját érdekében, törvényes, meghatározott esetekben és módon választható el. A gyermeket kizárólag anyagi okokból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.

A gyermeki jogok védelme: a gyermeki jogok védelmére köteles minden olyan természetes és jogi személy, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, a gyermek ügyeinek intézésével foglalkozik.

Szülői jogok és kötelességek

- a szülő joga, hogy megismerje a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, intézményi minőségirányítási programját, szervezeti és működési szabályzatát, házirendjét és tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról. A házirend egy példányát a beiratkozáskor a szülőnek betekintés céljából át kell adni
- joga, hogy saját gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, a gyerek neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon
- az intézmény vezetője és a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon
- kezdeményezheti szülői szervezet, óvodaszék létrehozását, s abban tevékenyen közreműködhet
- a szülő kötelessége, hogy gondoskodjon a gyermeke testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről
- biztosítsa gyermeke zavartalan és rendszeres óvodába járását a törvényi rendelkezéseknek megfelelően
- amennyiben a szülő a gyermeket másik óvodába kívánja elvinni az új óvoda igazolását meg kell kérni. A visszajelzés hiányában értesíteni kell az illetékes jegyzőt.

- kísérje figyelemmel a gyermek fejlődését, és a tőle elvárható módon segítse a fejlődés folyamatát, valamint a gyermek közösségbe való beilleszkedését, a közösségi élet szabályainak elsajátítását
- rendszeresen tartson kapcsolatot a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal és részükre az együttnevelés érdekében a szükséges tájékoztatást adja meg
- tartsa tiszteletben az óvoda dolgozóinak emberi méltóságát és jogait.

Célunk:

A prevenció, a gyermekek esélyegyenlőségének növelése, a gyermeki jogok és érdekek érvényesítése, testi – lelki egészségüknek és a családban történő nevelésüknek elősegítése, szükség szerint segítségnyújtás. Valamint együttműködés a különböző intézményekkel és szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek és családok segítése
- a gyermekek fejlődését korlátozó ártalmak kiszűrése, külső speciális szakemberek bevonásával (logopédus, Pedagógiai Szakszolgálat)
- külső segítőkkel, gyermekvédelmi szervekkel, intézményekkel való kapcsolattartás, együttműködés.

A társintézményekkel való kapcsolattartás mélyítése.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén

1. szint az óvodapedagógusok szintje:

- iztosítja a gyermeki jogok érvényesülését
- átrányos és veszélyeztetett helyzetet felismeri
- szükség esetén megfelelő szakemberhez, intézményhez irányítja, megszervezi a gyermek felzárkóztatását
- iztosítja a gyermekek differenciált és egyéni fejlesztését
- igyelemmel kíséri a gyermek rendszeres óvodába járását
- feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja (a gyermekek fejlődési lapjain feljegyzést készít)
- szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolatot alakít ki
- iztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő, óvó intézkedésre javaslatot tesz
- özeműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében
- elméri a hátrányos és veszélyeztetett gyermeket
-

apcsolatot tart a családsegítő szolgálattal és a gyermekjóléti szolgálattal

- zükség szerint családlátogatásokat végez.

2. szint az óvodavezető szintje

- rányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát
- gyermek mindenk felett álló érdekének érvényesítése és az érvényesítés ellenőrzése
- apcsolat felvétele az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel
- gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítsége nyújt (gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembereknek)

- ájékoztatja a szülőket a családsegítő személyéről és elérhetőségéről
- egítségre van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában
- zükség szerint családlátogatásokat végez az óvónőkkel
- fogadó órák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és

kérések megbeszélésére

- észt vesz a gyermekjóléti szolgálat által kezdeményezett eset megbeszélésen
- gyermek és a családok anyagi és szociális helyzetéből fakadó különbségeit a család és más intézmények bevonásával, fenntartó közreműködésével a lehető legkisebbre csökkenti.

8. AZ INTÉZMÉNY INTEGRÁCIÓS PROGRAMJA

Célunk:

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szellemében a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek:

- esélyegyenlőségének növelése
- a hátrányok csökkentése
- egyéni szükségleteinek megfelelő speciális fejlesztése
- az iskolai életmódra és az életpálya – építésre való felkészítés.

Az óvodapedagógus feladata:

A valamilyen hátránnyal küzdő gyermekek számára speciális:

- személyiségfejlesztő
- tehetséggondozó
- felzárkóztató programok szervezése.

Területei:

Az integrációs programunk tartalma kiterjed az óvodai nevelés mindazon területeire, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésében.

1. szervezési feladatok
2. a nevelőtestület együttműködése
3. a pedagógiai munka kiemelt területei
4. a gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok
5. együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
6. óvoda- iskola átmenet támogatása
7. szülőkkal való kapcsolattartás, együttműködés.

-60-

1. Szervezési feladatok

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratásának támogatása, valamint teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása érdekében kapcsolatot építünk ki:

-

védőnői hálózattal

- z e területen működő civil szervezetekkel.
- Beiratkozáskor fokozottan figyelünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztására az óvodai csoportok kialakításánál.
- A gyermekek minél kevesebb óvodai hiányzása érdekében:
 - zülői értekezleteken,
 - gyéni beszélgetések alkalmával alkalmazzuk a meggyőzés pedagógiai módszerét.

2. A nevelőtestület együttműködése

- Óvodánk nevelőtestülete és alkalmazotti közössége rendszeresen tart munkatársi értekezletet.
- Figyelemmel kísérjük az
 - gyes gyermekek fejlődését,
 - lkalmazott pedagógiai módszereket,
 - ovábbi feladatokat.

3. Pedagógia munka kiemelt területei

A gyermekek óvodai felvételétől, óvodai életének megkezdésétől kezdve a következő pedagógiai eljárásokat alkalmazzuk:

- anamnézis felvétele az óvodába lépéskor
- tudatosan tervezett folyamatos és rendszeres tervező és megvalósító pedagógiai munkával segítjük:
 - gészséges életmód, egészségtudat, egészséges táplálkozási szokások kialakítását

- zertetteljes légkörben segítjük az intézményes nevelésbe való beilleszkedést, érzelmi nevelést és szocializációt
- rtelmi fejlesztést
- nyanyelvi nevelést. Szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődését
- átrányos helyzetű gyermek differenciált fejlesztését, egyéni bánásmóddal az esélyegyenlőség megteremtését.

4. A gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok

- az óvoda gyermekorvosa és védőnője rendszeresen vizsgálja a gyerekeket. Ezeken a szűrővizsgálatokon felhívják a figyelmet az esetleges problémára, a vélhetően szükséges egyéni, illetve szakorvosi vizsgálatokra
- a szülői értekezletek témái közé beépítjük a tanácsadás lehetőségét a védőnő bevonásával
- a szociális hátrányok csökkentése érdekében lehetőséget teremtünk a gyermekjóléti szolgálatok igénybevételére. Aktív kapcsolatot tartunk a szociális ellátórendszerrel.

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése, hátránykompenzációja érdekében kapcsolatot építünk az alábbi szervezetekkel:

- gyermekjóléti, családsegítő szolgálat

- védőnői hálózat
- szakmai szolgáltatók
- civil szervezetek

-62-

Célunk, hogy e szervekkel való együttműködés eredményeképpen az esélyegyenlőségi pedagógiai célok megvalósuljanak. A különböző partnerekkel és szervezetekkel való kapcsolatunk, közös munkánk, erőfeszítésünk hozzásegíti a családokat és a gyermekeket a hátrányok csökkentéséhez.

6. Óvoda – iskola átmenet támogatása

- Az iskolai életmódra való felkészítés során fokozott hangsúlyt fektetünk a képességfelmérés eredményeire, és az abból adódó feladatok figyelembevételével
 - motivációra,
 - minél sokoldalúbb ismeretszerzési lehetőségre, a gyakorlás biztosítására a tanulási képességek megalapozása érdekében,
 - tudás és az alkotóvágy kialakítására, erősítésére a minél gyakoribb pozitív megerősítés módszerével.

7. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- Minden szülővel személyes, közvetlen kapcsolatot alakítunk ki annak érdekében, hogy
 - szülők kérdéseikkel, bizalommal forduljanak a pedagógusokhoz és az óvoda vezetéséhez,
 - egismerjük a családok szokásait, értékrendjét a gyermek szociális hátterét,

- - öző rendezvényeinken minél többen vegyenek részt,
 - - ekapcsolódjanak az óvoda életébe.
- A gyerekekről fejlődési naplót vezetünk, amelyben az óvodába érkezéstől folyamatosan rögzítjük fejlődésüket. Ebbe a szülők betekinhetnek.
- A tájékoztatás alapjául
 - - fejlesztési napló bejegyzései,
 - - gyermek alkotásai szolgálnak.

-63-

9. Ungarndeutscher Nationalitätenunterricht

Die Aufgaben der Kindergärtnerin:

Die Kindergärtnerin ist ein Vorbild, sie soll ihre sprachliche Kultur fließend entwickeln.

Die Bräuche und Sitten werden den Kindern vorgestellt, beigebracht und zu pflegt.

Die Neugierde und das Interesse der Kinder auf das Lernen der Sprache zu wecken.

In den verschiedenen Situationen wird die Kommunikationskompetenz entwickelt, der Wortschatz erweitert, die Aussprache geschult.

Die zweisprachige Identität des Kindes wird angebahnt.

Die Kindergärtnerin soll die schwäbischen Reime, Verse, Lieder, Bräuche und die alten Gegenstände sammeln.

Tätigkeiten:

Die Spielarten haben eine wichtige Funktion in der Spracherziehung, sie helfen die sprachlichen Aufgaben erfolgreich zu lösen.

Die Kinder lernen Fingerspiele, Kniereiterspiele, Trostreime, Abzählreime, hören und dramatisieren Märchen und Gesichten.

Sie lernen Kinder -und Volkslieder, einfache Volkstänze, erkennen Geräusche, Klänge und melodischen Begriffe.

Der Umgang mit Dingen der Umwelt ist ein Grundbedürfnis der Kinder: sie zeichnen und malen, kneten und formen, schneiden, falten, kleben, drucken.

Beim Weben und Flechten werden Gegenstände und Dinge, die zu den Traditionen und Bräuchen gehören, angefertigt.

-64-

Die Bewegungen an der Luft und in der Sonne, im Schnee stärken die Gesundheit der Kinder, sie laufen, springen, hüpfen, klettern, ziehen, fangen, werfen.

Die Kinder erwerben durch das eigene Handeln und Erleben elementare Erfahrungen von der Umwelt.

Die Kinder machen bei einfachen Arbeitsvorgängen mit. Sie lernen dabei, wie eine Arbeit geplant, organisiert und in sinnvoller Reihenfolge ausgeführt wird.

Entwicklungsstand am Ende des Kindergartenlebens:

- Die Kinder verstehen die Anleitungen und Aufforderungen der Kindergärtnerin.
- Sie haben eine positive Einstellung zur deutschen Sprache.
- Die Kinder können sich mit einem geringen aktiven Wortschatz verständlich machen und fühlen sich aufgrund eines grösseren passiven Wortschatzes in verschiedensten Kommunikationssituationen sicher.
- Durch Übung und Wiederholung ist ihre Sprechfertigkeit herausgebildet.

- Sie verwenden die deutsche Sprache bei allen Gelegenheiten im Kindergartenalltag.
- Durch die Vermittlung des Volksgutes ist die Identität des Kindes positiv gefestigt und die Zusammengehörigkeit gestärkt.

-65-

Traditionspflege in unserem Kindergarten

Fünf Kindergärtnerinnen sind deutscher Abstammung und beherrschen die deutsche Sprache.

Wir möchten den Kindern die deutsche Sprache weitergeben. Da die Eltern der Kinder sehr grosses Interesse an der deutschen Sprache haben, möchten auch sie, dass die Kleinen schon im Kindergarten mit der Sprache vertraut werden.

Unsere Aufgaben sind:

- die Kinder mit der deutschen Sprache bekanntzumachen, sei für die Sprache zu sensibilisieren,
- die Liebe zur deutschen Sprache erwecken,
- den Wortschatz und die Sprechbereitschaft der Kinder zu entwickeln.

Neben der deutschsprachigen Erziehung halten wir aber auch für wichtig, die Kinder bereits in diesem Alter an die entsprechenden schwäbische Bräuche heranzuführen. Wir sind stolz auf unsere schwäbische Volkstracht, unsere Kinder tragen sie gern und treten auch mit

Freude bei kulturellen Programmen, Veranstaltungen (Nationalitätentage) auf.

Für uns ist sehr Wichtig, dass die Kinder die geistige Kultur, wie festliche und andere Lieder, Reime und Mundart, Tänze, Gesellschaftsspiele im Raum und im Freien kennenlernen.

Die Tracht, Werkzeuge, Küchen – und Zimmereinrichtungen können sie durch Besuch von Heimatmuseum kennenlernen.

Das Interesse für die Sprache, für die Kultur muss unbedingt schon bei den Kleinsten geweckt werden und wir halten uns stets vor Augen:

„Bester Erzieher ist das gute Beispiel.“

-66-

Sitten und Bräuche in unserem Kindergarten:

Erntedankfest:

- wir sammeln mit den Kindern und mit den Eltern Gemüse, Kürbisse, Obst, Kastanien,
- wir backen Apfelkuchen,
- wir basteln verschiedenen Figuren.

Nikolaustag:

- wir begrüßen den Nikolaus mit Reimen, Liedern.

Weihnachten:

- wir backen Lebkuchen,
- wir erzählen den Kindern vom Christkindlspiel, wir singen Christkindllieder und sie können die Christkindlpuppe anschauen,
- wir singen beim Dorf- Weihnachtsfest.

Fasching:

- wir essen Faschingskrapfen,
- die Kinder erkennen die entsprechenden schwäbischen Bräuche.

Ostern:

- wir färben Ostereier,
- die Kinder machen das Nest und wir warten den Osterhasen.

Nationalitätentag:

- die Kinder tanzen in Volkstracht an diesen Veranstaltungen.

-67-

10. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI

Kötelezően vezetett szakmai, tanügy igazgatási dokumentációk a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (90 § és 91 §) - a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról – alapján.

Az óvoda által használt nyomtatvány

- a felvételi előjegyzési napló
- a felvételi és mulasztási napló
- az óvodai csoportnapló
- az óvodai törzskönyv
- a tankötelezettség megállapításához szükséges szakvélemény.

Anamnézis

(A szülő tölti ki)

1. **A gyermek neve:** _____
2. Születésének időpontja: _____
3. Egyéni érzékenysége: _____

4. Megszületésének körülményei

- 4.1. Tervezték-e gyermekük megszületését? _____
- 4.2. Mi jellemezte az édesanya terhesség alatti állapotát? _____
- 4.3. A születési jellemzők: _____ az újszülött súlya _____ hossza ____.

5. A csecsemőkorban jellemző fejlődés (0-1 éves korig)

- 5.1. Szopott-e? _____ Meddig? _____ Jó evő volt-e? _____
Jó alvó volt-e? _____ Sokat sírt, vagy keveset? _____
- 5.2. Ki gondozta? _____
- 5.3. Milyen betegségei voltak? _____
- 5.4. Érte-e valamilyen sérülés, baleset? _____

6. **A kisgyermekkorai fejlődés jellemzői (1-3 éves korig)**

- 6.1. Mikor kezdett önállóan járni? _____
- 6.2. Mikor kezdett érthető szavakat mondani? _____
- 6.3. Járt-e bölcsődébe? _____
- 6.4. Melyik kezével nyúl leggyakrabban a tárgyakért? _____
- 6.5. Fáradékony-e? _____
- 6.6. Mi jellemzi az alvását? _____

Véleménye szerint mi jellemző gyermekére? (Kérjük húzza alá!) nyugodt, élénk, túlságosan élénk, zárkózott, közlékeny, lassú mozgású, gyors mozgású, kiegyensúlyozott, kiegyensúlyozatlan, szófogadó, engedetlen, kötelességtudó, felelőtlen, alapos, felületes a munkavégzésben, érzékeny a hiányosságai feltárására, egyéb:

-69-

1. **A család szerkezete** (Egy háztartásban vagy egy lakásban élők)

apa anya élettárs nevelőapa nevelőanya
nagyapa nagymama

- 1.1. A testvérek száma: _____
- 1.2. A családtagok anyanyelve: _____

Hogyan ítélik meg a család szociális körülményeit?

Jó anyagi körülményekkel rendelkezünk, aránylag elégedettek vagyunk, anyagi gondokkal küszködünk, az élethez szükséges alapfeltételek hiányoznak.

1. **A legmagasabb iskolai végzettség megnevezése**

Apa: _____ Anya: _____

2. **Van -e munkanélküli a családban?**

Apa: Igen Nem

Anyá? Igen Nem

3. **Lakáskörülmények**

Összkomfortos Komfortos Komfort nélküli

Hány szobás a lakásuk? _____

Van-e gyermeküknek külön szobája ? _____

4. Kultúra, szabadidő

4.1. Van-e a családnak hobbyja, érdeklődési területe? _____

5. Nevelés

5.1. Van-e a gyermekének otthoni feladata? _____

5.2. Milyen a család jutalmazási szokása? _____

5.3. Szokták-e büntetni gyermeküket? _____

5.4. Kihez ragaszkodik leginkább a gyermekük? _____

-70-

A gyermek egyéni fejlettségmutatói

Anyás befogadás, beszoktatás tapasztalatai

A gyermek kapcsolatteremtése az óvónővel, dajkákkal:

A gyermek kapcsolatteremtése társaival:

Érzelmi életének jellemzői a beszoktatás idején:

Hogyan viszonyul az új szokások megtanulásához?

Hogyan viszonyul az óvodai sokféle tevékenységhez (játékhoz, meséhez, énekléshez, alkotó, rajzos tevékenységekhez, mozgásos játékhoz és a környezetének megismeréséhez)?

-71-

A gyermek testalkatának jellemzője

	I. félév	II. félév
3-4 év	A. Testsúly, testmagasság, testerő	
	B. Arányok	
	C. Testi gondozottság, egészségi állapot	
	D. Testrészek ismerete	
4-5 év	A. Testsúly	A. Testsúly
	B. Arányok	B. Arányok
	C. Testi gondozottság, egészségi állapot	C. Testi gondozottság, egészségi állapot
	D. Testrészek ismerete	D. Testrészek ismerete
5-6 év	A. Testsúly	A. Testsúly
	B. Arányok	B. Arányok
	C. Testi gondozottság, egészségi állapot	C. Testi gondozottság, egészségi állapot

	D. Testrészek ismerete	D. Testrészek ismerete
6-7 év	A. Testsúly	A. Testsúly
	B. Arányok	B. Arányok
	C. Testi gondozottság, egészségi állapot	C. Testi gondozottság, egészségi állapot
	D. Testrészek ismerete	D. Testrészek ismerete

-72-

Kitöltési segédanyag

A. Testsúly, testmagasság, testerő

- nőtt,
- csökkent,
- stagnált.

B. Arányok:

- egyenletesen, egyenlőtlenül változnak,
- fejletlenebb koránál, koránál valamivel fejlettebb, korának megfelelő,
- korához képest túl nagy, túl kicsi, túl széles, túl keskeny, túl hosszú, túl rövid, túl erős, erőtlen, erős fizikumú, gyenge fizikumú, nem egyforma, teljesen arányos, aránytalan.

C. Testi gondozottság, egészségi állapot:

- tiszta, ápolt, rendezett, közepesen gondozott, változó a gondozottság, gondozatlan, ápolatlan, elhanyagolt, rendezetlen.
- jól táplált, alultáplált, jó étvágyú, rossz étvágyú, megfelelő étvágyú, nagyon

válogatós,

- erős fizikumú, gyenge fizikumú, ritkán beteg, gyakran beteg,
- szokástól eltérő tünetek, jellemzők.

D. Testrészek ismerete:

- pontos, precíz, félreérthetetlen,
- részletes, tüzetes, alapos,
- pontatlan, hiányos, bizonytalan.

(fej, has, szem, orr, száj, nyelv, fül, nyak, kéz, tenyér, ujjak, mell, láb, arc, váll, derék csípő, kar, comb, térd, törzs, hát, szemöldök, lábujjak, szemhéj, könyök, csukló, homlok, kézfej, boka, lábfej, talp, sarok)

-73-

A gyermek mozgásfejltségének jellemzői

	I. félév	II. félév
3-4 év	A. Nagymozgás kivitelezésére jellemző összkép:	
	B. Finommozgások jellemzői:	
	C. Mozgáshoz való viszony:	
	D. Térí tájékozottság, térbeli mozgás	
4-5 év	A. Nagymozgás kivitelezésére jellemző összkép:	A. Nagymozgás kivitelezésére jellemző összkép:
	B. Finommozgások jellemzői:	B. Finommozgások jellemzői:
	C. Mozgáshoz való viszony:	C. Mozgáshoz való viszony:
	D. Térí tájékozottság, térbeli mozgás	D. Térí tájékozottság, térbeli mozgás
5-6 év	A. Nagymozgás kivitelezésére jellemző összkép:	A. Nagymozgás kivitelezésére jellemző összkép:
	B. Finommozgások jellemzői:	B. Finommozgások jellemzői:

	C. Mozgáshoz való viszony:	C. Mozgáshoz való viszony:
	D. Térí tájékozottság, térbeli mozgás	D. Térí tájékozottság, térbeli mozgás
6-7 év	A. Nagymozgás kivitelezésére jellemző összkép:	A. Nagymozgás kivitelezésére jellemző összkép:
	B. Finommozgások jellemzői:	B. Finommozgások jellemzői:
	C. Mozgáshoz való viszony:	C. Mozgáshoz való viszony:
	D. Térí tájékozottság, térbeli mozgás	D. Térí tájékozottság, térbeli mozgás

-74-

Kitöltési segédanyag

A: Nagymozgás kivitelezésére jellemző összkép:

- harmonikus, ügyes, összerendezett,
 - jól koordinált, összerendezetlen, bizonytalan, szorongásos, ügyetlen,
 - feszes, laza, határozott, félénk,
 - lassú, gyors, változó, elkéső, átlagos tempójú, korának megfelelő, energikus,
 - egyensúlyérzéke: stabil, biztos, bizonytalan, instabil,
 - nagyon eltérő, túlzottan mozgékony.
- (járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás).

B. Finommozgások jellemzői:

- pontos, precíz, könnyed, biztos, laza, kényszeres,
- görcsös, szálkázó, erős nyomású, bizonytalan,
(gyöngyfűzés, ujj-játékok, mintázás, kézimunka, eszközfogás, vágás, festés, varrás, papírhajtogatás, cipőfűzés, cipőkötés),
- kezesség: kialakulatlan dominancia, cserélgeti, jobbkezes, balkezes, kétkezes,
- szem-kéz, szem-láb koordináció: összerendezett, bizonytalan, kialakulatlan,

(páros lábon szökdelés, egy lábon szökdelés, egy lábon szökdelés váltakozva, labdaelkapás,

labdavezetés, célba dobás, gurítás).

C. Mozgáshoz való viszony:

- örömteli, felszabadult, élénk, bátor,
- kedvelt tevékenysége, szeret mozogni,
- változó, gátolt, nem kedvelt tevékenysége, tériszonya van,
- állóképessége: erőfeszítésre képes, fáradékony, gyorsan regenerálódik.

D. Téri tájékozottság, térbeli mozgás fejlettsége: ismerete, alkalmazása

- pontos, precíz, biztos, alapos, a téri irányokban, síkban, időben jól tájékozódik,
- változó, bizonytalan, pontatlan, tétova, nem tud tájékozódni térben, síkban, időben.
(fent, lent, alatt, fölött, föl, fölé, jobb, bal, előre, elöl, hátra, hátul között, le, alá, mögé, elé, túl, közé, mellett, mellé).

-75-

A gyermek érzelmi – és akarati életének fejlettsége

	I. félév	II. félév
3-4 év	A. Érzelmi életének általános jellemzői:	
	B. Erkölcsi érzelmeire jellemző:	
	C. Esztétikai érzelmeire jellemző:	
	D. Intellektuális érzelmeire	
	E. Akarati megnyilvánulásai:	
4-5 év	A. Érzelmi életének általános jellemzői:	A. Érzelmi életének általános jellemzői:
	B. Erkölcsi érzelmeire jellemző:	B. Erkölcsi érzelmeire jellemző:
	C. Esztétikai érzelmeire jellemző:	C. Esztétikai érzelmeire jellemző:
	D. Intellektuális érzelmeire	D. Intellektuális érzelmeire
	E. Akarati megnyilvánulásai:	E. Akarati megnyilvánulásai:
5-6 év	A. Érzelmi életének általános jellemzői:	A. Érzelmi életének általános jellemzői:
	B. Erkölcsi érzelmeire jellemző:	B. Erkölcsi érzelmeire jellemző:

	C. Esztétikai érzelmeire jellemző:	C. Esztétikai érzelmeire jellemző:
	D. Intellektuális érzelmeire	D. Intellektuális érzelmeire
	E. Akarati megnyilvánulásai:	E. Akarati megnyilvánulásai:
6-7 év	A. Érzelmi életének általános jellemzői:	A. Érzelmi életének általános jellemzői:
	B. Erkölcsi érzelmeire jellemző:	B. Erkölcsi érzelmeire jellemző:
	C. Esztétikai érzelmeire jellemző:	C. Esztétikai érzelmeire jellemző:
	D. Intellektuális érzelmeire	D. Intellektuális érzelmeire
	E. Akarati megnyilvánulásai:	E. Akarati megnyilvánulásai:

-76-

Kitöltési segédanyag

A. Érzelmi életére jellemző jegyek

- harmonikus, kiegyensúlyozott, nyitott, derűs, vidám, ragaszkodó, hűséges, szeretetteljes, gyengéd, elragadtatja magát, örömteli, boldog, elégedett, büszke, tartós érzelmi állapot jellemzi, érzelmeit ki tudja fejezni, empatikus,
- nyugtalan, zaklatott, izgatott, változó hangulatú, szomorkodásra hajlamos,
- zárkózott, túlzottan érzékeny, szélsőséges, végletes érzelmek jellemzik,
- labilis érzelmű, közömbös, elutasító, lobbanékony, indulatos, erőszakos, kötekedő, gyakran fél, szorongó, visszafogott, hajlamos a végletekre, gátlásos, agresszív,
- haragos, mérges, támadó, dühös, bosszankodó, neheztelő, megvető, féltékeny, szomorú, gyötrelmes, bűntudatos, magányos, félnék, rettegő, aggodalmaskodó.

B. Erkölcsi érzelmeire jellemző:

- a jó és a rossz cselekedetek között különbséget tesz, törekszik a jóra, jóságos,
- szófogadó, kötelességtudó, engedelmes, viselkedési szabályokat igyekszik betartani,
- engedetlen, rakoncátlan, csintalan, csapongó, szeszélyes, féktelen, a norma szabálytartása nem alakult ki, fegyelmezetlen, önfegyelme nem alakult ki.

C. Esztétikai érzelmeire jellemző:

- a szép és a csúnya kategóriákat különválasztja, észreveszi, megnevezi mi a szép a közvetlen környezetében, berzenkedik a rőt, ronda, otromba ízléstelenségektől,
- esztétikai élményekre fogékony, nem fogékony,
- a tetszetős, az ízléses, a kellemes, a festői szépségek iránt érdeklődő, az ízlése formálódik.

D. Intellektuális érzelmeire jellemző:

- kíváncsi, kíváncsiskodó, fürkésző, érdeklődő, a felfedezés vágya benne él, kiderítő, kipuható, kinyomozó, igényli az önkifejezést, az önállóság, függetlenség vágya jellemzi, az alkotásvágy buzog benne, a tudni akarás hajtja,
- a megvalósítás vágya motiválja,
- érzi a helyzet és jellemkomikumokat.

-77-

E. Akarati megnyilvánulások:

- kitartó, nem kitartó, megbízható, szalmaláng, kivárára képes, feladja, alapos, felületes, kapkodó, makacs, dacos, gátlásos, szabálytartó, ha ellenőrzik,
- felszabadult, gátlástalan, biztatást igényel, változó,
- nehezen tud választani, motívumok harcában él,
- feladattudata kialakult, állhatatos, fáradhatatlan, szívós, erős önállósulási törekvés jellemzi, egészséges öntudata kialakult.

A gyermek társas kapcsolatának jellemzői

	I. félév	II. félév
3-4 év	A. Kapcsolódása felnőttekhez	
	B. Kortárskapcsolata:	
	C. Beilleszkedése a tevékenységekbe:	
	D. Feladatmegértése, feladattartása:	
	E: Önállósága és munkatempója:	
4-5 év	A. Kapcsolódása felnőttekhez	A. Kapcsolódása felnőttekhez
	B. Kortárskapcsolata:	B. Kortárskapcsolata:
	C. Beilleszkedése a tevékenységekbe:	C. Beilleszkedése a tevékenységekbe:
	D. Feladatmegértése, feladattartása:	D. Feladatmegértése, feladattartása:
	E: Önállósága és munkatempója:	E: Önállósága és munkatempója:
5-6 év	A. Kapcsolódása felnőttekhez	A. Kapcsolódása felnőttekhez
	B. Kortárskapcsolata:	B. Kortárskapcsolata:

	C. Beilleszkedése a tevékenységekbe:	C. Beilleszkedése a tevékenységekbe:
	D. Feladatmegértése, feladattartása:	D. Feladatmegértése, feladattartása:
	E: Önállósága és munkatempója:	E: Önállósága és munkatempója:
6-7 év	A. Kapcsolódása felnőttekhez	A. Kapcsolódása felnőttekhez
	B. Kortárskapcsolata:	B. Kortárskapcsolata:
	C. Beilleszkedése a tevékenységekbe:	C. Beilleszkedése a tevékenységekbe:
	D. Feladatmegértése, feladattartása:	D. Feladatmegértése, feladattartása:
	E: Önállósága és munkatempója:	E: Önállósága és munkatempója:

-79-

Kitöltési segédanyag

A. Kapcsolódása a felnőttekhez:

- nyílt, közvetlen, ragaszkodó, erősen kötődő, alkalmazkodó, barátságos,
- irányítást elfogadó, befolyásolható,
- kapaszkodó, tartózkodó, félénk, ellenséges, közömbös, ambivalens, elutasító, alkalmazkodni képtelen.

B. Kortárskapcsolata:

- nyílt, közvetlen, elfogadó, kapcsolatteremtésben kezdeményező,
- gondoskodó, felelősségteljes, barátságos, megbízható, bizalmas, segítőkész,
- passzív, visszahúzódó, elutasító, kirekesztett,
- csatlakozó, uralkodó, önző, hatalmaskodó-agresszív,
- kölcsönös, alárendelt, sokoldalú, peremhelyzetű, magányos.

C. Beilleszkedése a tevékenységekbe:

- magabiztos, céltudatos, vezéregyéniség,
- nézegető-szemlélődő, magányosan tevékenykedő, társakhoz sodródó-verődő, alkalmazkodó, bekapcsolódó, együttműködő, kezdeményező, irányító,

- bátortalan, visszahúzó.

D. Feladatmegértése, feladattartása:

- megérti a feladatot, elfogadja azt, és teljesíti, önállóan teljesíti,
- nem érti, érti, de nem teljesíti, részben teljesíti, irányítással, segítséggel elvégzi, feladatvégzése pontatlan,
- elmélyülten, kitartóan teljesíti a feladatot, motivált, jó megoldásra törekszik,
- rövid idejű, kapkodó, csapongó.

E. Önállósága és munkatempója:

- teljesen önálló, nem igényel személyi kontaktust, segítséget igényel, állandó segítségre szorul,
- gyors, dinamikus, átlagos, lassú, nehézkes, könnyen vált át más tevékenységre, nehezen vált át más tevékenységre.

-80-

(Az óvodapedagógusok a programban félévenként a társas kapcsolatok alakulásáról vizsgálatot végeznek a csoportokra jellemző kötődések figyelemmel kísérése érdekében. A vizsgálat eredményét érdemes megbeszélni egyenként a szülőkkel. Lásd a program csoportnaplót!)

A gyermek értelmi fejlettségének jellemzői

	I. félév	II. félév
3-4 év	A. Érzékelése, észlelése:	
	B. Figyelmére jellemzők:	
	C. Emlékezetére jellemzők:	
	D. Képzeletére jellemzők:	
	E. Gondolkodására jellemzők:	
4-5 év	A. Érzékelése, észlelése:	A. Érzékelése, észlelése:
	B. Figyelmére jellemzők:	B. Figyelmére jellemzők:
	C. Emlékezetére jellemzők:	C. Emlékezetére jellemzők:
	D. Képzeletére jellemzők:	D. Képzeletére jellemzők:
	E. Gondolkodására jellemzők:	E. Gondolkodására jellemzők:
5-6 év	A. Érzékelése, észlelése:	A. Érzékelése, észlelése:

	B. Figyelmére jellemzők:	B. Figyelmére jellemzők:
	C. Emlékezetére jellemzők:	C. Emlékezetére jellemzők:
	D. Képzeletére jellemzők:	D. Képzeletére jellemzők:
	E. Gondolkodására jellemzők:	E. Gondolkodására jellemzők:
6-7 év	A. Érzékelése, észlelése:	A. Érzékelése, észlelése:
	B. Figyelmére jellemzők:	B. Figyelmére jellemzők:
	C. Emlékezetére jellemzők:	C. Emlékezetére jellemzők:
	D. Képzeletére jellemzők:	D. Képzeletére jellemzők:
	E. Gondolkodására jellemzők:	E. Gondolkodására jellemzők:

-82-

Kitöltési segédanyag

A. Érzékelés, észlelés

- hallásérzékelése: jó, megfelelő, pontatlan, halláskárosodás jellemzi,
- látásérzékelése: pontos, pontatlan, változó,
- taktilis érzékelése: jó, megfelelő, pontatlan,
- időérzékelése: jó, korának megfelelő, pontatlan,
- ízérzékelése: jó, megfelelő, pontatlan, változó,
- megfigyelése: pontos, pontatlan, változó, egészre irányuló, részekre irányuló, egy-egy lényeges vagy lényegtelen elemre irányuló.

B. A figyelmének jellemzői:

- önkéntelen, szándékos, rendszeres,
- tartós, változó, rövid idejű, szétszórt, könnyen elterelhető, másra figyelő, álmodozó,
- koncentrált, nem képes a figyelem összpontosítására,
- megosztott figyelemre képes, átlagosan képes, nem képes rá.

C. Emlékezetének jellemzői

- megbízható, változó, megbízhatatlan,
- mechanikus: jó, átlagos, rossz, logikus, jó, átlagos, nem alakult ki,

- rövid távú: jó, átlagos rossz, hosszú távon: pontos, pontatlan, kapkodó, fantázia elemekkel bővített,
- felidézése gyors, átlagos, lassú.

D. Képzeteinek jellemzői

- produktív képzelete: pontos, átlagos, pontatlan, lényegét megragadó, segítséggel észrevevő,
- reprodukív: sajátos, egyedi, fantáziadús, hiányosak, szegényesek,
- gyakran kérdez, átlagosan ritkán kérdez, nem kérdez,
- a tárgyakat megnevezni, felsorolni, csoportosítani, analizálni, szintetizálni, s bizonyos tulajdonság alapján általánosításra is képes, nem képes, pontatlanul végzi,
- alkotásaira, produktumaira jellemző az eredetiség, sokféle megoldási mód keresése, ötletgazdagság, nem jellemző, átlagos.

-83-

II. rész

	I. félév	II. félév
3-4 év	F. Beszédének minősége	
	G. Szókincse és beszédaktivitása	
	H. Beszédének ritmusa	
	I. A beszéd hatáselemeinek használata	
	J. Szövegviszamondás	
4-5 év	F. Beszédének minősége	F. Beszédének minősége
	G. Szókincse és beszédaktivitása	G. Szókincse és beszédaktivitása
	H. Beszédének ritmusa	H. Beszédének ritmusa
	I. A beszéd hatáselemeinek használata	I. A beszéd hatáselemeinek használata
	J. Szövegviszamondás	J. Szövegviszamondás
5-6 év	F. Beszédének minősége	F. Beszédének minősége

	G. Szókincse és beszédaktivitása	G. Szókincse és beszédaktivitása
	H. Beszédének ritmusa	H. Beszédének ritmusa
	I. A beszéd hatáselemeinek használata	I. A beszéd hatáselemeinek használata
	J. Szövegviszamondás	J. Szövegviszamondás
6-7 év	F. Beszédének minősége	F. Beszédének minősége
	G. Szókincse és beszédaktivitása	G. Szókincse és beszédaktivitása
	H. Beszédének ritmusa	H. Beszédének ritmusa
	I. A beszéd hatáselemeinek használata	I. A beszéd hatáselemeinek használata
	J. Szövegviszamondás	J. Szövegviszamondás

-84-

Kitöltési segédanyag

F. Beszédének minősége

- beszéde kidolgozatlan, szituatív jellegű, egyszavas mondatokat alkot,
- beszéde kidolgozott, tőmondatokban, összetett mondatokban beszél (alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző használata rendszeres)
- egocentrikus (az eseményeket saját nézőpontból értelmezi)
- beszédhibás (pösze, raccsol, hadar, a hangzókat felcseréli).

G. Szókincse és beszédaktivitása

- szókincse gazdag,
- árnyaltan kifejező,
- átlagos, szegényes, hiányos .

Beszédaktivitására jellemző, hogy

- sokat beszél,
- közlékeny, nyílt,
- keveset beszél,
- hallgatag,
- nem szólal meg.

H. Beszéd ritmusa

- folyamatos,
- egyenletes tempójú,
- gyors,
- lassú,
- akadozó.

I. Beszéd hatáselemeinek használata

- gazdagon, színesen alkalmazza,
- átlagos,
- nem jellemző a beszédére,
(hangszín, hangsúly, hanglejtés, dallam, hangerő, kifejező erő, szünet, ritmus, gesztus, mimika, testbeszéd)

-85-

J. Szövegviszamondás

- teljes szöveghűség jellemzi,
- lényeges mozzanatokot visszamond,
- hiányos, nem képes visszaadni.

Fejlesztési terv

_____ év/ _____ félév

A gyermek neve: _____

A gyermek életkora: _____

Korcsoportja: _____

Fejleszteni kívánt terület: _____

A fejlesztés tartalma:

A fejlesztés módszere, alkalmazott fejlesztőjátékok:

A fejlesztés eszközei:

A fejlesztés eredményessége:

Készült: _____

Készítette. _____

óvodapedagógus

-87-

A szülői tájékoztatások rögzítése

A törvény alapján¹⁰, a kölcsönös feladataink értelmében nyilatkozom, hogy

_____ nevű gyermekem

fejlődéséről részletes tájékoztatást kaptam. Megismerhettem a gyermekem fejlettségi jellemzőit, a fejlesztési feladatokat, és azok eredményeit.

Időpontok	Dátum	Szülői aláírás
3-3. év I. félév		
3-4. év II. félév		
4-5. év I. félév		
4-5. év II. félév		
5-6. év I. félév		
5-6. év II. félév		
6-7. év I. félév		
6-7. év II. félév		

¹⁰KT:14 §(1) A szülő joga különöse, hogy

b.) gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon,

A szülő kötelessége különösen, hogy

c) figyelemmel kísérje gyermeke fejlődését, gondoskodik arról, hogy gyermeke teljesítse kötelességeit, és megadjon ehhez minden tőle elvárható segítséget,

d) rendszeres kapcsolatot tartson a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal, és részükre a szükséges tájékoztatást megadja.

di)

-88-

A fejlődés eredménye óvodáskor végén

Összegzés

1. A gyermek testalkatának jellemzői: _____

2. A gyermek mozgásfejlettségének jellemzői: _____

3. A gyermek érzelmi – és akarati életének fejlettsége: _____

4. A gyermek szociális érettségének, társas kapcsolatainak jellemzői: _____

5. A gyermek értelmi fejlettségének jellemzői: _____

Dátum: _____

óvodapedagógus

óvodapedagógus

szülő aláírása